

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera ve věci žalobce: **M. B.**, zastoupen Mgr. Martinem Peškem, advokátem se sídlem Kozinova 36/1, Šumperk, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2014, č. j. 2014/6927-43/51, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 23. 7. 2014, č. j. 52 Ad 9/2014 - 39,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému advokátovi Mgr. Martinovi Peškovi se žádná odměna **n e u r č u j e** .

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Krajský úřad Pardubického kraje rozhodnutím ze dne 4. 11. 2009 potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Moravská Třebová, týkající se povinnosti žalobce (dále jen stěžovatele) vrátit vzniklý přeplatek dávky příspěvku na živobytí ve výši 7.922 Kč. Stěžovatel nebyl s postupem správních orgánů spokojen, neboť dle něj při výpočtech sociální dávky orgány dosadily do kolonky *příjem* nesprávně částku představující jeho

obrat. Proto si nechal svůj příjem spočítat od profesionální účetní a následně vyplnil daňová přiznání, která dne 19. 4. 2009 zaslal finančnímu úřadu, který je dle vyjádření stěžovatele akceptoval bez námitek. Tato daňová přiznání stěžovatel považoval za důvod pro obnovu původního řízení o přeplatku, a proto dne 29. 9. 2010 žádost o obnovu tohoto řízení podal. Tuto žádost správní orgány obou stupňů zamítly. Stěžovatel se proto obrátil na Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, který rozsudkem ze dne 6. 3. 2014, č. j. 52 Ad 3/2013 – 42, obě rozhodnutí správních orgánů pro nepřezkoumatelnost zrušil.

[2] Po zrušení rozhodnutí soudem dále ve správním řízení rozhodoval žalovaný, a to díky kompetenčním změnám v oblasti sociálních dávek provedeným zákonem č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, účinným od 1. 4. 2011. Žalovaný rozhodnutím ze dne 14. 1. 2014 žádost o obnovu řízení opět zamítl, proti čemuž stěžovatel podal rozklad. Žalovaný prostřednictvím ministryně v záhlaví specifikovaným rozhodnutím rozklad zamítl. Toto rozhodnutí odůvodnil tím, že daňová přiznání vznikla až ke dni 7. 4. 2010. V případě důkazů je obnova řízení možná pouze vyjdou-li najevo důkazy v době původního řízení existující. Po řízení vzniklá daňová přiznání tak nelze považovat za důvod k obnově řízení. Dále žalovaný uvedl, že i pokud by se připustilo, že by se předmětná daňová přiznání považovala za důvod k obnově řízení, pak by již přesto uplynula tříměsíční subjektivní lhůta k podání žádosti od doby, kdy se stěžovatel o důvodu obnovy řízení dozvěděl. Nadto obnovy řízení se nemůže domáhat ten, kdo mohl důvod obnovy řízení uplatnit v odvolacím řízení. Jelikož tedy nedošlo k naplnění zákonem stanovených podmínek k obnovení řízení, žalovaný rozklad zamítl.

[3] Proti tomuto rozhodnutí stěžovatel brojil žalobou ke krajskému soudu. V ní uvedl, že v řízení, které chtěl obnovit, mu vznikl přeplatek nesprávným započtením příjmů z drobné výdělečné činnosti, kdy orgán dosadil do vzorce pro výpočet přeplatku za *příjem* položku *obrat*. Této chybě se bránil až do rozhodnutí správního orgánu, proti kterému nebylo odvolání. Když neuspěl u správních orgánů, nechal si příjem spočítat od profesionální účetní a podal daňová přiznání finančnímu úřadu, který je bez připomínek akceptoval. Tato daňová přiznání dle stěžovatele dokazují jinou výši příjmů, než při výpočtu použil správní orgán, a proto je dán důvod pro obnovu řízení. Správní orgán prvního i druhé stupně mu žádost o obnovu řízení zamítly a soud jim tato rozhodnutí zrušil. Nyní správní orgány rozhodly totožným způsobem, neboť neuvedly žádnou konkrétní překážku obnovy řízení. Proto stěžovatel plně odkázal na spis a svá podání v předchozím soudním řízení a žádal zrušení rozhodnutí správních orgánů obou instancí (tj. výše uvedené rozhodnutí ze dne 14. 1. 2014 a v záhlaví specifikované rozhodnutí).

[4] Krajský soud žalobu zamítl. Uvedl, že důvodem pro zrušení původních správních rozhodnutí byla jejich nepřezkoumatelnost z důvodu nedostatku důvodů. Tento nedostatek byl již žalovaným napraven, a proto tato rozhodnutí jsou již přezkoumatelná a sám o sobě totožný výrok nynějšího rozhodnutí s rozhodnutím dříve zrušeným nemůže být důvodem pro zrušení nynějšího rozhodnutí. Soud dále uvedl, že žalobce neuvádí žádnou konkrétní námitku, která by zpochybňovala, že v dané věci již subjektivní lhůta uběhla. Žalobce ani neuvedl námitky vůči tomu, že důvod obnovy řízení mohl uplatnit v odvolacím řízení. Jelikož stěžovatel neuvedl žádnou námitku zpochybňující zákonnost

napadeného rozhodnutí a ani soud neshledal žádný důvod pro tento postup z moci úřední, soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

II. Kasační stížnost

[5] Stěžovatel proti rozsudku podal kasační stížnost. V ní podobně jako v žalobě vylicil genezi jeho případu. Uvedl, že žalovaný stále neobjasnil, proč za příjem stěžovatele považuje jinou částku, než která je uvedena v daňovém přiznání. Napadené správní rozhodnutí se tímto meritem vůbec nezabývá, ale pouze konstatuje nedodržení procesních podmínek. K nesplnění podmínky obnovy řízení spočívající v tom, že důvod obnovy mohl uplatnit v odvolacím řízení, stěžovatel uvádí, že nemohl, neboť tyto důkazy v době původního řízení neexistovaly. To ostatně v rozhodnutí uvádí sám žalovaný, kdy mu na jedné straně vytýká, že důkazy neuplatnil v odvolacím řízení a na druhé straně argumentuje, že důkazy nelze použít, neboť neexistovaly v době původního řízení. Tím si překážku obnovení řízení sám správní orgán vyvrátil.

[6] Ohledně uplynutí tříměsíční lhůty určené k obnově řízení uvádí, že termín subjektivní lhůta, který se objevuje v napadeném rozhodnutí žalovaného, se v zákoně vůbec nevyskytuje. Odkaz na § 100 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu žalovaný vůbec nikde neuvádí, a proto se o aplikaci tohoto ustanovení zřejmě nejedná. Až soud v napadeném rozhodnutí stanovil, že termín subjektivní lhůta představuje lhůtu uvedenou ustanovení § 100 odst. 2 správního řádu. Tímto soud porušil princip rovnosti stran a vydal překvapivé rozhodnutí, kdy námitku v podobě překážky řízení (lhůty dle § 100 odst. 2 správního řádu) konstatoval poprvé až ve svém rozhodnutí. Soud porušil legitimní očekávání žalobce, kdy po závěru, že námitka zmařené lhůty žalovaného je námitkou dle § 100 odst. 2, mu toto hodnocení nesdělil a nevyzval ho, aby na tuto novou námitku reagoval. Tímto postupem bylo odepřeno právo žalobce se vyjádřit a tedy i jeho právo na spravedlivý proces. Navíc opožděnost v mnoha předchozích rozhodnutích správní orgán nenamítal, čímž včasnost sám potvrdil. Přezkoumání včasnosti soudem proto brání překážka věci rozhodnuté. Ze všech shora uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil.

[7] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost je projednatelná. Důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“).

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Stěžovatelova námitka, že napadené rozhodnutí se vůbec nezabývá meritem sporu (tedy dosazení položky obrát namísto položky příjem), je nedůvodná. Je pravdou, že ani

napadené rozhodnutí žalovaného, ani rozsudek krajského soudu se meritem skutečně nezabývá, nicméně tento postup je naprosto správný. Obnova řízení je rozdělena do dvou fází – řízení o obnově řízení a obnovené řízení. V řízení o obnově řízení se rozhoduje pouze o tom, zda jsou splněny podmínky pro obnovu řízení. Pokud by tyto podmínky splněny byly, pak se původní řízení obnoví (tj. nastane druhá fáze – tzv. obnovené řízení). Až v tomto obnoveném řízení by se případně rozhodovalo věcně o tom, zda přepatek na dávce v hmotné nouzi vznikl či nevznikl. Naopak ve fázi rozhodování o obnově řízení se podstatou věci původního řízení zabývat nelze, nýbrž je třeba pouze rozhodnout, zda jsou podmínky pro obnovu řízení dány, či nikoliv.

[11] Důvody kasační stížnosti spočívající v namítaném splnění podmínek pro obnovu řízení se kasační soud nemůže zabývat, neboť jsou nepřípustné. Dle § 104 s. ř. s. není kasační stížnost přípustná, opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Stěžovatel v žalobě závěry žalovaného ohledně nemožnosti uplatnit důvody vedoucí k obnově řízení, ani závěry ohledně zmeškání subjektivní lhůty pro podání žádosti na obnovu řízení dle § 100 odst. 2 správního řádu, nenapadá. Poprvé až v kasační stížnosti uvádí, že důvod obnovy řízení (daňová přiznání) nemohl uplatnit v odvolání, neboť přiznání ještě neexistovala a že žalovaný musí mít subjektivní lhůtu na mysli jinou lhůtu, než tu uvedenou v § 100 odst. 2 správního řádu.

[12] Nad rámec výše uvedeného soud uvádí, že ve stěžovatelově případě relevantní zákonná úprava v § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu stanoví, že řízení se obnoví, jestliže vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit. Toto ustanovení stanoví dvě podmínky, které, aby mohlo k obnově řízení dojít, musí nové skutečnosti nebo důkazy obě současně naplňovat: (1) existence v době původního řízení a (2) účastníková nemožnost je v původním řízení uplatnit. Nepochopením odlišnosti těchto dvou podmínek vznikla stěžovatelem domnělá kontradikce v rozhodnutí žalovaného, kdy na jednom místě uvádí, že není důvod pro obnovu řízení, neboť stěžovatel tento důvod mohl uplatnit již v odvolacím řízení a na jiném místě zase že není důvod pro obnovu řízení, neboť daňová přiznání v době původního řízení neexistovala.

[13] Stěžovatel jako důvod pro obnovu řízení považuje daňová přiznání, která podal až po pravomocném ukončení řízení, které nyní chce obnovit. Sám stěžovatel daňová přiznání nazývá novými důkazy. Pokud by na daňová přiznání bylo nahlíženo jako na důkazy, tak není splněna první podmínka, jelikož tyto důkazy neexistovaly v době původního řízení. Druhý možný pohled je ten, že by se na daňová přiznání hledělo obsahově, tedy že se jedná o novou skutečnost ohledně výše příjmů, která daňovými přiznáními pouze vyšla najevo. Za této situace by sice podmínka existence této skutečnosti (dle stěžovatele skutečné výše příjmu) již v době původního řízení byla splněna, ale nedošlo by k naplnění podmínky druhé, neboť tuto skutečnost stěžovatel mohl v původním řízení uplatnit (což také udělal). Jestliže byl nespokojený s tím, jak v původním řízení správní orgány o skutečnosti spočívající ve výši jeho příjmů rozhodly, mohl se bránit žalobou ve správním soudnictví. To však neudělal a místo toho se snaží nápravy docílit skrze institut obnovy řízení, což však není možné.

[14] Poslední námitka stěžovatele se týká nesprávného posouzení uplynutí lhůty uvedené v § 100 odst. 2 správního řádu. K tomuto předně soud uvádí, že žalovaný v napadeném rozhodnutí odkaz na aplikované zákonné ustanovení správního řádu hned v první větě odůvodnění uvádí. Dále sice operuje s pojmem subjektivní lhůta, avšak v kontextu s uvedeným § 100 odst. 2 správního řádu je zřejmé, že se jedná právě o tříměsíční lhůtu uvedenou v tomto ustanovení. Jestliže i přesto stěžovatel odůvodnění rozhodnutí žalovaného nebyl schopen pochopit, mohl při sepisování žaloby využít služeb advokáta, mezi kterými pojem subjektivní lhůty patří k notorietám. Jelikož námitka uplynutí lhůty stanovené v § 100 odst. 2 správního řádu nebyla poprvé vznesena až krajským soudem, ale již v rozhodnutí žalovaného, je zřejmé, že stěžovatelovo právo na rovnost, legitimní očekávání a spravedlivý proces porušeny nebyly. Ani tato námitka tak není důvodná. Nad rámec uvedeného soud poznamenává, že jestliže stěžovatel za nové důkazy odůvodňující obnovu řízení považuje podaná daňová přiznání, tříměsíční lhůta k podání žádosti o obnovu řízení počala běžet dne podání daňových přiznání, tedy dnem 19. 4. 2010. Stěžovatel žádost o obnovu řízení podal dne 29. 9. 2010, tedy více jak dva měsíce opožděně.

[15] Poslední námitka stěžovatele spočívá v tom, že nevznesením argumentu zmeškané subjektivní lhůty v předchozím řízení správní orgán stvrdil včasnost žádosti o obnovu řízení a nyní se tak nemůže dovolávat opaku. I tato námitka je nedůvodná. Očekávání jiného správního rozhodnutí, či alespoň jiné argumentace, je snad podstatou zrušení správního rozhodnutí soudem. Po zrušení správního rozhodnutí správní orgán pokračuje v původním řízení, které se znovu dostává do fáze, kdy v něm nebylo pravomocně rozhodnuto. Za této situace může i znovu, a oproti zrušenému rozhodnutí rozdílně, celou věc právně kvalifikovat. Jeho předchozí zrušené rozhodnutí, ani právní hodnocení jeho dílčích otázek, nemají žádný právní účinek, a proto jako překážka věci rozhodnuté nepůsobí. I tato námitka je nedůvodná.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud postupoval správně, jestliže rozsudkem žalobu zamítl. Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[17] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

[18] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2014, č. j. 1 Ads 119/2014 - 27, byl stěžovateli ustanoven zástupce advokát Mgr. Martin Pešek. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. V projednávané věci však advokát žádný procesní úkon neučinil, své náklady soudu nevyčísлил, a jelikož ze spisu není žádný jeho úkon ve věci zřejmý, soud mu žádnou odměnu nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. listopadu 2014

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu